

Karadeniz Hamsisi'nde Gözlenen Bazı Davranış Değişiklikleri ve Olası Nedenleri

Gizem AKKUŞ¹, Ali Cemal GÜCÜ¹

¹Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Deniz Bilimleri Enstitüsü,
Deniz Biyolojisi ve Balıkçılık ABD, P.K. 28, 33731, Erdemli, Mersin
Sorumlu yazar e-posta: gizem@ims.metu.edu.tr

Karadeniz'in son bir kaç on yıldır maruz kaldığı değişimler balık stoklarını, dolayısıyla Karadeniz Hamsisi (*Engraulis encrasicolus*)'ni de doğrudan etkilemektedir. Bu kapsamda hamsinin üreme alanları ve göç yollarında ciddi değişiklikler olduğu literatürde yer almış fakat bu değişimlerin nedenleri henüz netlik kazanmamıştır. Bu çalışmada hamsi göç rotası ve menzili ile üreme alanlarının yaşa bağlı değişiklikler gösterebileceği ve avcılık şiddetindeki artışa bağlı olarak balık boylarında gözlenen küçülmenin de göç ve üreme alanlarındaki değişikliklere sebep olabileceği hipotezi sorgulanmıştır. Bu amaçla Türk Münhasır Ekonomik Bölge (MEB)'sinde, üreme ve kışlama dönemlerini de kapsayacak şekilde, Kasım 2014 ve Temmuz 2015'de, Karadeniz'in Batı, Orta ve Doğu olmak üzere farklı bölgelerinden örneklenen hamsilerin yaş ve boy dağılımları karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, yumurtlayan hamsilerin yaş ve boylarında batıdan doğuya doğru azalma gösterdiği ve dolayısıyla sınanan hipotezin doğru olduğuna dair önemli ipuçları sunmuştur. Buna göre kışlamak için Karadeniz'in Güneydoğusu'na gelen ve kış boyunca rezerv enerjilerinin çoğunu tüketen hamsilerden yalnızca büyük ve yaşlı (2 ve 3 yaş grubu) olanlarının Kuzeybatı kıta sahanlığı üzerindeki ana üreme alanlarına dönebildikleri, buna karşılık küçük boylu genç bireylerin (0 ve 1 yaş grubu) ise bilinen üreme alanına ulaşamadıkları, kışlama alanlarına yakın bölgelerde yumurta bıraktıkları anlaşılmıştır. Av baskısının artışına paralel olarak stoktaki büyük boylu bireylerin çekilip küçük boylu genç birey oranının artmasının da literatürde altı çizilen üreme alanlarında kaymalara neden olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karadeniz Hamsisi, Kışlama, Göç, Hamsi üreme alanı değişimi, Yaş.